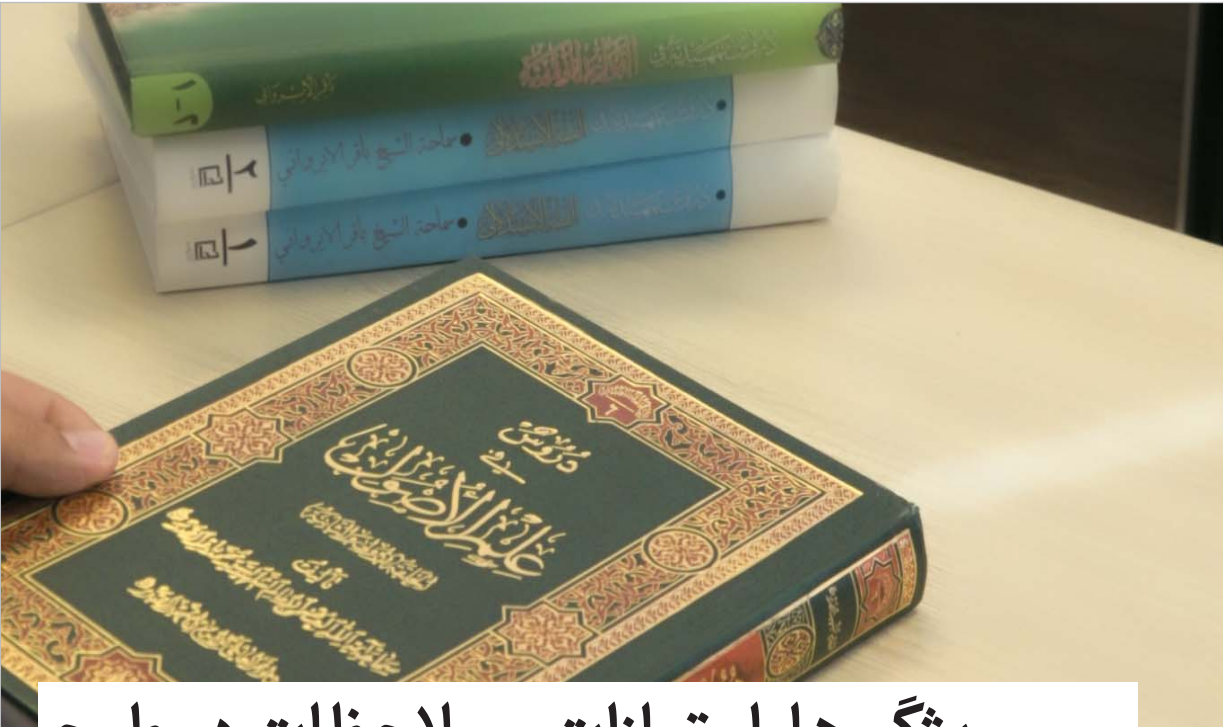

أَلَا فَمَنْ ثَبَّتَ مِنْهُمْ عَلَي دِينِهِ وَ لَمْ يَتَّقْشْ قَلْبُهُ لَطُولَ أَمَدٍ غَيْبَةِ إِمَامِهِ فَهُوَ مَعِيَ فِي ذَرْجَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

بدانید آنان که در زمان غیبت حجت خدا در دین خود ثابت مانده و به‌خاطر طول مدت غیبت منکرش نشوند، روز قیامت با من هم درجه خواهند بود.

بحارالانوار ج ۵۵، ص۱۹

ویژگی‌ها، امتیازات و ملاحظات در طرح

اصلاح محدوده‌های درسی سطوح عالی

گفت‌وگو با معاون آموزش حوزه‌های علمیه

برنامه موجود اشاره شده، سپس به بخش‌هایی از ویژگی‌ها، اهداف و امتیازات و اصول حاکمی که در این طرح مدنظر بوده است، اشاره می‌شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین رستم‌نژاد، به برخی مشکلات برنامه موجود اشاره کرد و گفت: در برنامه درسی سطوح عالی در قم و شهرستان‌ها ناهمگونی و تفاوت وجود داشت. برای مثال ارائه درس اصول فقه سطح دو با منبع واحد (کتاب رسائل) در قم در ۱۰ عنوان و ارائه همین درس، با همین منبع در شهرستان‌ها در ۶ عنوان، از جمله این‌هاست. درس اصول فقه سطح سه، با منبع واحد (کتاب کفایة‌الاصول) در قم در ۸ عنوان درسی و همین درس، با همین منبع در شهرستان‌ها در ۶ عنوان ارائه می‌شود و درس فقه سطح دو و سه، با منبع واحد (کتاب مکاسب) در قم در ۱۲ عنوان درسی و همین درس، با همین منبع در شهرستان‌ها در ۱۲ عنوان ارائه می‌شود. این‌ها بخشی از این

ناهماهنگی و تفاوت‌هاست.

وی به ناهمگونی و تفاوت ایام تحصیلی در قم و شهرستان‌ها نیز اشاره کرد و افزود: سال تحصیلی در قم حدوداً ۱۲۰ روز درسی، با تقریباً روزی ۵ ساعت درس، برنامه‌ریزی می‌شود؛ درحالی‌که سال تحصیلی در شهرستان‌ها غالباً بیش از ۱۶۰ روز درسی، با روزی ۴ ساعت درس، برنامه‌ریزی می‌شود.

پاسخ معاون آموزش حوزه‌های علمیه به سؤالات پیرامون طرح جدید دروس سطوح عالی

که همه محدوده را کامل بخواند و در پایان، جهت امتحان اقدام شود. جالب توجه آنکه در مصوبه شورای‌عالی هم، برای تشویق کسانی که همه متن را بخوانند، توجه شده است. برای زمان امتحان هم، می‌توان برابر مقتضیات تصمیم ویژه‌ای اتخاذ کرد تا طلاب دچار هیچ‌گونه تگرانی از بابت زمان امتحان نباشند. البته محدوده‌ای که از آن امتحان گرفته می‌شود، همان محدوده‌های الزامی تدریس می‌باشد. این، اصل این طرح است؛ بلکه تمام‌خوانی همراه با عمیق‌خوانی مد نظر مدیریت و شورای عالی حوزه است و با عنایت به‌همین بحث، برای این نوع تمام‌خوانی نیز، مشوق‌هایی در نظر گرفته خواهد شد. پس در طرح جدید، اساتید می‌توانند بر روال سابق خود به تدریس پرداخته و البته علاوه بر آن منابع و مباحث جدیدی نیز، به برنامه آموزشی سطح عالی افزوده شده است.

- در مورد محتواهای جدید هم اگر نکته‌ای است**

بفرمایید.

- بارها بزرگان و اساتید حوزه عنوان کرده و می‌کنند که بعد از شیخ اعظم و آخوند آراء و نظرات دقیقی در فقه

برای معرفت روزافزون به امام زمان ^{علیه السلام}، هم باید ادلهٔ روشنی یافت و هم، دل را پاک و باصفا کرد. هرقدر دل صفایش بیشتر باشد، ادلهٔ محکم نیز بیشتر می‌شود و آن وقت است که ایمان، قوی‌تر، معرفت بیشتر و عشق نیز افزون‌تر می‌شود؛ البته عشقی ماندگار است که اصالت داشته باشد.

یکی از مهم‌ترین نتایج ساختار و برنامه درسی فعلی، نخواندن قسمت‌های مهمی از منابع درسی بود که هم به‌لحاظ زمانی این کار ممکن نبود و هم، تعداد زیاد دروس باعث شده بود، کیفیت ارائه دروس هم پایین باشد. معاون آموزش حوزه‌های علمیه، نامتوازن بودن سنوات تحصیلی سطوح عالی در کل کشور را مورد توجه قرار داد و بیان کرد: سنوات تحصیلی در سطوح عالی در کل کشور، تا یکی دو سال پیش، بدین صورت بود که سطح دو در ۳ سال، در پایه‌های ۷ الی ۹ و سطح سه، تنها در یک سال (پایه دهم) برنامه‌ریزی شده بود. البته این مسئله در قالب مصوبه ۱۴۵۳ شورای عالی، مرتفع گردید و مقرر شد که سطح دو در دو سال (پایه‌های ۷ و ۸) و سطح سه نیز، در دو سال (پایه‌های ۹ و ۱۰) طراحی و اجرا شود و بیش از یک سال است که این مصوبه اجرایی شده است.

وی به حاشیه درآمدن دروس غیرفقهی و غیراصولی اشاره کرد و گفت: به‌دلیل پر شدن تمام ساعات آموزشی روزانه با دروس فقه و اصول (روزی حدوداً ۵–۴ ساعت)، دیگر جایی برای ارائه سایر دروس، مانند: علوم عقلی، کلام، تفسیر و... نیست و غالباً طلاب به‌همین جهت، از شرکت در سایر دروس خودداری می‌کنند. با اینکه این دروس، از مهم‌ترین دروس است که طلاب در این زمان به‌خصوص، به‌عنوان پشتوانه‌های علمی بدان نیاز داشته و دارند.

حجت‌الاسلام والمسلمین رستم‌نژاد اظهار کرد: مشکل دیگر آنکه طلاب سایر رشته‌ها، علاوه بر دروس تخصصی خودشان، ملزم هستند، مانند عموم طلاب، همه دروس حوزوی عمومی را نیز بگذرانند. آنان عملاً بارهای مضاعفی را به دوش می‌کشند و در نتیجه، نه در دروس عمومی و نه در دروس تخصصی به آن سطحی از موفقیت که توقع می‌رفت، معمولاً نائل نمی‌شوند. وی تحفظ بر دوره ده ساله تحصیل و مقاطع آن، اهتمام ویژه نسبت به تأمین حدنصاب علمیت حوزه به‌ویژه در عرصه‌های فقه و اصول، توجه به تنوع رویکردها، گرایش‌ها، نیازها، توانایی‌ها و استعدادهای تحصیلی و آموزشی در دروس فقهی و اصولی و سایر رشته‌ها، ایجاد فرصت برای بازگشت به سنت‌های اصیل آموزشی حوزه با متناسب‌سازی ساعات اختصاص‌یافته در هر روز، جهت عمیق‌خوانی، پیش‌مطالعه، مطالعه، مباحثه و تقریر نویسی، حفظ داشته‌های اصیل سنتی همراه با ایجاد پیوند آن با متون جدید آموزشی، ایجاد بستر مناسب برای آشنایی طلاب با آراء علمای متأخر از مرحوم شیخ اعظم و مرحوم آخوند در اصول، قابلیت ارتقا و تکمیل طرح را از دیگر مزایا، ویژگی‌ها و ملاحظات و نتایج مورد انتظار طرح دانست و یادآور شد: این طرح مطابق مصوبه شورای عالی حوزه پس از یک دوره اجرا در حوزه‌های علمیه کشور، بازخوردگیری شده، نقاط قابل ترمیم و تکمیل آن نیز، جهت تصمیم‌گیری نهایی به شورای عالی حوزه تقدیم می‌گردد.

- تشریح برنامه جدید سطوح عالی به‌صورت تفصیلی**

طالع باب به دو گروه کلی «طلاب شاغل در رشته‌های فقهی و اصولی» که شامل طلاب آزاد قم، طلاب مراکز فقهی و مدارس عالی حوزوی خواهند بود و گروه دوم، «طلاب شاغل به تحصیل در رشته‌های غیرفقهی» هستند که مشخصاً طلاب رشته‌های تخصصی مانند تفسیر، کلام، حقوق، تبلیغ و... خواهند بود. برای طلاب رشته‌های فقهی در سطح دو، مجموعاً ۶ درس فقه و ۶ درس اصول دیده شده است و از این حیث، تغییری در برنامه درسی ایجاد نشده است. کتاب مکاسب شیخ انصاری برای دروس فقه آنها در نظر گرفته شده است و برای دروس اصول نیز، علاوه بر کتاب رسائل شیخ اعظم ، کتاب الفائق نیز ارائه خواهد شد که چگونگی چنینش دروس در جداول درسی آن آمده است؛ البته بخش‌هایی از کتاب‌های رسائل و الفائق بدیل خواهند بود. برای همین گروه از طلاب در سطح سه نیز، مجموعاً ۶ درس فقه و ۶ درس اصول دیده شده است که باز هم تغییری در تعداد دروس داده نشده است؛ البته در این مقطع علاوه بر کتاب مکاسب شیخ انصاری برای دروس فقه، کتاب‌های دیگری مانند «الشخص الاعتباری» که توسط دفتر فقه معاصر حوزه تدوین شده است، «اساس الحکومه» و «ولایة‌الامر» آیت‌الله سیدکاظم حائری و «ابحوت فقهیه» مرحوم آیت‌الله شیخ حسین حلی ، برای آنها در نظر گرفته شده است که این کتاب‌ها نیز به‌صورت بدیل خواهند بود. در دروس اصول فقه این مقطع نیز، علاوه بر کتاب «کفایة‌الاصول»، حلقه نالنه از مجموعه «دروس فی علم‌الاصول» شهید صدر ، به‌عنوان بدیل ارائه می‌شود.

برای گروه دوم طلاب، یعنی طلاب رشته‌های غیرفقهی در سطح دو، مجموعاً

افوجزه

- سال بیست و یکم
- شماره ۷۱۹
- دوشنبه ۳۱ مرداد ۱۴۰۱
- ۱۲ صفحه - ۳۰۰۰ تومان

<div><div><div><div><div><div></div></div></div><div><div><div></div></div><div><div></div></div></div><div><div><div></div></div><div><div></div></div></div><div><div><div></div></div><div><div></div></div></div></div></div></div> <div> <ul style="list-style-type: none">صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: محمدرضا برته سردبیر:رمضانعلی عزیزی با همکاری هیأت تحریریه تلفن: ۰۲۱-۳۲۹۰۰۵۳۸ • نمابر: ۰۲۱-۳۲۹۰۰۱۵۳۳ • صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱ نشانی: قم، بلوار جمهوری، کوچه ۲، پلاک ۱۵ پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir امور هنری: سید امیر سجادی کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۱۵ </div>

مولانا

ای یوسف! آخر سوی این یعقوب نابینا بیا

ای عیسی پنهان‌شده! بر طارم مینا بیا

از هجر روزم قیر شد دل چون کمان بد تیر شد

یعقوب مسکین پیر شد ای یوسف برنا! بیا

ای موسی عمران که در سینه چه سینا‌هاست!

گاوی خدایی می‌کند از سینه سینا بیا

رخ زعفران رنگ آمدم خم داده چون چنگ آمدم

در گور تن تنگ آمدم ای جان باپه‌نا! بیا

چشم محمد با نمت واشوق گفته در غمت

زان طره‌ای اندر همت ای سر!رسلنا! بیا

خورشید پیشت چون شفق ای برده از شاهان سبق!

ای دیده بینا به حق وی سینه دانا! بیا

ای جان تو و جان‌ها چو تن بی‌جان چه ارزد خود بدن

دل داده‌ام دیر است من تا جان دهم جانا! بیا

تا برده‌ای دل را گرو شد کشت جانم در درو

اول تو ای دردا برو و آخر تو درمان!ا بیا

ای تو دوا و چاره‌ام نور دل صدپاره‌ام

اندر دل بیچاره‌ام چون غیر تو شد لا بیا

نشناختم قدر تو من تا چرخ می‌گوید ز فن

دی بر دلش تیری یزن دی بر سرش خارا بیا

ای قاب قوس مرتبت وان دولت بامرکمت!

کس نیست شاها محرمت در قرب او ادنی بیا

ای خسرو موهوش بیا ای خوشتر از صدخوش! بیا

ای آب و ای آتش بیا ای درو ای دریا! بیا

مخدوم جانم شمس دین از جاهت ای روح‌الامین!

تبریز چون عرش مکیں از مسجد اقصی بیا!

۴ درس فقه و ۴ درس اصول دیده شده است. کتاب مکاسب شیخ انصاری برای دروس فقه آنها در نظر گرفته شده و برای دروس اصول نیز، علاوه بر کتاب رسائل مرحوم شیخ اعظم ، کتاب الفائق ارائه خواهد شد که عرض بخش‌هایی از آنها بدیل هم می‌باشند. چگونگی چنینش دروس در جداول درسی آن آمده است.

برای همین گروه از طلاب در سطح سه نیز، مجموعاً ۴ درس فقه و ۵ درس اصول دیده شده است؛ البته در این مقطع، علاوه بر کتاب مکاسب شیخ انصاری برای دروس فقه، کتاب‌های دیگری مانند «الشخص الاعتباری»، «اساس الحکومه» و «ولایة‌الامر» و «بحوث فقهیه» هم در نظر گرفته شده است. بدیل بودن این منابع نیز مانند گروه طلاب رشته‌های تخصصی است.

در دروس اصول فقه این مقطع نیز، علاوه بر کتاب «کفایة‌الاصول»، حلقه نالنه از مجموعه «دروس فی علم‌الاصول» به‌عنوان بدیل ارائه می‌شود. جدول تفصیلی مربوط به برنامه درسی جدید سطوح عالی حوزه‌های علمیه، به‌همراه منابع آن، در پیوست ۱ همین خبر در خبرگزاری حوزه ارائه شده است.

همچنین مباحثی از کتاب‌های رسائل و مکاسب که در امتحانات نمی‌آید (محدوده‌های مطالعاتی کتاب‌های رسائل و مکاسب) نیز، در پیوست ۲ همین خبر در خبرگزاری حوزه آمده است.

از پایان محدوده‌ها خوانده نمی‌شد. طبعاً ما هم نمی‌توانستیم، از آن جاها امتحان بگیریم. این وضعیت برای علمیت حوزه‌ها بسیار آسیب‌زا و شکننده بود و عملاً باعث می‌شد که خیلی از مباحث کاربردی و مهم در این کتاب‌ها خوانده نشود؛ اما در طرح جدید تلاش شده، فرقی بین اول محدوده و آخر محدوده نباشد. تلاش شده است، با توجه به محدودیت زمانی عمومی اساتید و طلاب طوری برنامه‌ریزی شود که مباحث، بر اساس اهمیت آن الزامی شوند؛ نه نسبت به‌جای آنها در کتاب؛ البته مطمئناً با همکاری و بذل محبت اساتید در ارسال نظرات اصلاحی و تکمیلی خود، این موارد در سال‌های آینده دقیق‌تر هم خواهند شد.

- با توجه به ۷۰ روز درسی شدن هر نیم‌سال و حجم بالای صفحات هر محدوده درسی، محدوده‌های درسی مطالعاتی به چه صورت ارائه شود؟**

- در این باب اگر مشکلی پیش بیاید، می‌توان موعد امتحان را به پس از اتمام محدوده تعیین شده تعریف کرد و زمان آن را حسب اقتضا مدیریت کرد. پس مواعد امتحانی مطابق ضرورت و نیاز، متعدد خواهد بود تا همه بتوانند، بی‌دغدغه در امتحانات شرکت کنند. ضمن اینکه برای کسانی که همه متن را بخوانند، تشویق‌هایی در نظر گرفته خواهد شد.

- تکلیف امتحانات شفاهی و کتبی در صورتی که کتاب‌های بدیل انتخاب گردد، چه می‌شود؟**

- کتاب‌های بدیل، مسئله جدیدی در حوزه‌های علمیه نیست؛ بلکه سال‌هاست که در سطح یک هم اجرامی‌شود. هم‌اکنون در همان سطح یک هم، امتحان هر کس از هر متنی که توسط معاونت آموزش تأیید و ابلاغ شده و طلبه هم خوانده است، اخذ می‌شود؛ هم امتحان کتبی و هم امتحان شفاهی. در برنامه جدید سطوح عالی هم، به‌همین‌گونه عمل خواهد شد.